ROK XIII

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

№ 13

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 LIPCA 1938 ROKU

BILANS HANDLOWY

Po okresie względnego spokoju odcinek bilansu handlowego znowu poczyna wysuwać się na czoło zagadnień naszej polityki gospodarczej.

Stopniowe zmniejszanie się salda czynnego w latach 1936 i 1937, wywołane przede wszystkim znacznym wzrostem przywozu, w związku z ożywieniem gospodarczym i pracami inwestycyjnymi na rynku wewnętrznym, zjawiło się równolegle z wprowadzeniem ograniczeń dewizowych i przystosowywaniem form naszej wymiany zagranicznej do tych ograniczeń. Ponadto — w okresie tym bilans płatniczy alimentowany był obok salda obrotów handlowych przychodami nadzwyczajnymi w postaci pożyczek i innych wpływów specjalnych. Tymczasem — w ciągu pięciu miesięcy roku bieżącego, wskutek dalszego wzrostu przywozu, przy równoczesnym zmniejszeniu się wywozu, malejące saldo czynne zmieniło się poprostu w saldo bierne. Oceniając dalszy rozwój tego salda metodą interpolacji możnaby przyjść do wniosku, że z końcem roku saldo bierne osiągnie wysokość 300 milionów złotych, sumę na nasze stosunki olbrzymią.

Głębsza analiza statystyczna oraz bliższe wniknięcie w przewidywany rozwój obrotów, pozwala przypuszczalny deficyt zmniejszyć do około 200 milionów, wreszcie spodziewane wyniki zbiorów i możliwe na tym tle, zwiększenie wywozu płodów rolnych i hodowlanych — umożliwia zmniejszenie pesymistycznego szacunku do 100 — 120 milionów.

Temniemniej, jeśliby sobie wyobrazić że deficyt w tej wysokości miałby istotnie powstać i zostać pokryty z naszych rezerw pieniężnych — sytuacja przedstawiałaby się poważnie.

Niezbędne jest za tym zespolenie wszystkich wysiłków w kierunku zapobieżenia temu zjawisku. Ponieważ nie ma innej możliwości odnalezienia równowagi obrotów towarowych z zagranicą jak przez zmniejszenie przywozu i zwiększenie wywozu — należy obydwie te ewentualności rozważyć. Zmniejszenie przywozu, zwłaszcza mechaniczne i pod naciskiem chwili, jest środkiem najgorszym i godzącym bezpośrednio w ruch inwestycyjny i wzrost zatrudnienia produkcji polskiej. Jednakowoż i w tej dziedzinie jest wiele do zrobienia, rewizja naszej polityki importowej pod kątem eliminacji całkowicie zbędnych, konkurujących z istniejącą produkcją krajową przywozów, rewizja, pod tym kątem obowiązujących umów handlowych — jest niezbędna i niezbyt trudna do przeprowadzenia. Analogicznie możnaby dokonać jeszcze dalszych wysiłków w kierunku przestawienia wywozu na kraje clearingowe, co odciąża bilans dewizowy.

Prace nad stopniową eliminacją przywozu, w zakresie surowców, surowców zastępczych a wreszcie i wyrobów gotowych, nie mogą i, nie powinny nawet, być prowadzone pośpiesznie i podpresją takich okoliczności, jak saldo bilansu handlowego, stanowiących część tylko przesłanek problematu. Zakładając zatem, że ograniczenia przywozu, dające się bez szkody dla gospodarstwa szybko zrealizować, dadzą oszczędności, powiedzmy, sięgające 40 milionów; ciągle jeszcze pozostanie suma conajmniej 60 milionów — która musi być wyrównana wywozem przemysłowym. Wywóz przemysłowy, jak wiadomo, znajduje się w złej kondycji. Wywóz przemysłu surowcowego ściśle związany jest, po przez poziom cen i umowy, ze stanem koniunktury światowej, bardzo wyraźnie słabej, konsekwencja zatem powyższych rozważań doprowadza do sprawy wywozu przemysłów przetwórczych, do których w znacznej mierze należy i przemysł chemiczny. Nie tylko zresztą wyłuszczone, koniunkturalne względy, ale i strukturalne, skłaniają do poświęcenia szczególnej uwagi temu zagadnieniu. Najpierw oddawna uświadamiano sobie, że wywożąc wyroby bardziej uszlachetnione wzmaga się zatrudnienie przemysłu przetwórczego, najbardziej z punktu widzenia kalkulacji, rynku pracy etc. ciekawego eksportera, nadto zaś dlatego, że szybszy rozwój tego przemysłu przyśpiesza procesy uprzemysłowienia, a przyzwyczajenie do eksportu i zdobycie w nim pozycji stanowi klapę bezpieczeństwa na wypadek, gdyby rozwój naszej produkcji prześcignął możliwości zbytu w kraju.

W tych warunkach jest uzasadnione, że organizacje gospodarcze z Radą Handlu Zagranicznego na czele szczególną uwagę poświęcają gromadzeniu postulatów przemysłów przetwórczych, a Związek Przemysłu Chemicznego zwrócił się do zrzeszonych przedsiębiorstw z odpowiednią ankietą. Byłoby zwykłą nieostrożnością prorokować w jakich cyfrach zawrzeć się może zwiększenie wywozu chemicznego przyjmując, że wszystkie postulaty producentów, nadające się do szybkiej realizacji, zostałyby pomyślnie załatwione — natomiast należy powiedzieć, że przemysł chemiczny w ramach wyżej przedstawionych obliczeń powinienby zdobyć się na wysiłek 3 do 5 milionów złotych nowych eksportów.

ROZSTRZYGNIĘCIE KONKURSU

W wyniku ogłoszonego przez Związek Przemysłu Chemicznego konkursu na metodę przedstawiania polskiego przemysłu chemicznego na pokazach i wystawach międzynarodowych — dn. 21 czerwca r. b. Zarząd Związku zajął się zbadaniem nadesłanych prac.

Zarząd postanowił — zgodnie z warunkami konkursu — nie przyznawać drugiej nagrody, nie zakwalifikował też do nabycia żadnej pracy, przyznając za to nagrodę pierwszą pracy nadesłanej pod godłem „Synteza" i nagrodę trzecią pracy nadesłanej pod godłem „Smok". Po otwarciu kopert okazało się, że autorami nagrodzonych prac są pp.: Inż. Włodzimierz Płużański — pierwsza nagroda i Czesław Ługowski — trzecia nagroda.

Zarząd Związku zalecił równocześnie, aby przy realizacji prac na Wystawie Nowojorskiej skombinować obie nagrodzone prace w ten sposób, aby zasadniczą koncepcję i rozplanowanie ideologiczne oprzeć na projekcie nagrodzonym pierwszą nagrodą, poszczególne zaś fragmenty wykonać posługując się metodami, realizowanymi w pracy odznaczonej trzecią nagrodą.

Obie prace służyć będą za podstawę do wykonania tablicy, przedstawiającej przemysł chemiczny w pawilonie polskim Międzynarodowej Wystawy w N. Yorku w r. 1939.

Z WYDAWNICTW

Wydana przez Instytut Spraw Społecznych książka pod tyt. „Kongres Bezpieczeństwa Pracy" obejmuje referaty wygłoszone na tegorocznym Warszawskim Kongresie, oraz szereg artykułów z dziedziny akcji Bezpieczeństwa Pracy i stanowi cenne źródło informacji dla wszystkich interesujących się tym zagadnieniem. Drugi tom książki ma się ukazać w najbliższym czasie.

Dążąc do jaknajszerszego rozreklamowania, a tym samym wprowadzenia towarów polskich na zagraniczne rynki zbytu, Państwowy Instytut Eksportowy przystąpił do opracowania nowego wydawnictwa-katologu, wydawanego w dwóch językach (angielskim i francuskim), a przeznaczonego dla zagranicznych importerów. Wydawnictwo to ukazuje się w poszczególnych zeszytach, z których każdy obejmuje jedną lub kilka bardziej ze sobą związanych branż. Dotychczas ukazał się numer poświęcony przemysłowi hutniczemu i metalowo-przetwórczemu. Okazała szata zewnętrzna i bogata treść stawiają niewątpliwie powyższe wydawnictwo w rzędzie najcenniejszych i najbardziej pożytecznych polskich wydawnictw informacyjno - propagandowych. W ciągu bieżącego miesiąca wyjdzie z druku zeszyt obejmujący branżę włókienniczą. Obecnie Państwowy Instytut Eksportowy przystępuje do wydania numeru poświęconego przemysłowi chemicznemu. Pożądane jest, żeby jak największa ilość przedsiębiorstw chemicznych wzięła udział w tym wydawnictwie, nadsyłając ogłoszenia ilustrowane fotografiami lub odpowiednimi rysunkami i przyczyniając się w ten sposób, niezależnie od osiągnięcia na skutek dobrej reklamy bezpośrednich korzyści handlowych, do zapoznania zagranicy z ogólnym rozwojem i postępami polskiego przemysłu chemicznego.

WPŁATY NA CELE ORGANIZACYJNE IV ZJAZDU CHEMIKÓW POLSKICH W WILNIE

W numerach 5, 7 i 10 „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" z r. b. opublikowaliśmy trzy listy ofiarodawców i sumy wpłacone przez przedsiębiorstwa chemiczne na cele zjazdowe.

Poniżej ogłaszamy czwartą listę, obejmującą wpłaty do dnia 25 czerwca b. r.:

„Winnica" Zakł. Chem.	zł.	323.—
„Kutno" Zakł. Chem.	„	100.—
Państwowa Wytwórnia Prochu Pionki	„	1.000.—
„Stomil" Sp. Akc.	„	100.—
Fr. Karpiński Sp. Akc.	„	150.—
„Grodzisk" Sp. Akc.	„	365.50
Zjedn. Fabr. Zw. Azot. w Mościcach i w Chorzowie	„	600.—
Magister Klawe Sp. Akc.	„	300.—

Komitet Organizacyjny Zjazdu prosi o przyśpieszenie zamierzonych wpłat na cele zjazdowe na konto czekowe Związku Przemysłu Chemicznego w P. K. O. Nr. 12.369.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Parafowany został nowy układ kontyngentowy polsko - węgierski na okres od dnia 1 lipca r. b. do dnia 30 czerwca 1939 r., Zainteresowane przedsiębiorstwa powiadomione zostały o postanowieniach tego układu.

W związku z przewidywanym wkrótce rozpoczęciem rokowań handlowych polsko - litewskich, Związek zebrał już materiały dotyczące dezyderatów przemysłu chemicznego. Zainteresowane firmy, które dotychczas nie zgłosiły swych postulatów dotyczących eksportu lub importu, winny to niezwłocznie uczynić.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr. 17 i 18 „Informatora Eksportowego"):

Australia. Od 5 maja r. b. obowiązuje nowe cło na materiały wybuchowe.

Brytyjskie Posiadłości. Obowiązujące dotychczas w Sudanie cło (5%) na nawozy sztuczne zostało zniesione.

Palestyna. W taryfie celnej utworzone zostały z dn. 4 maja r. b. trzy nowe pozycje nie obciążone cłem obejmujące: poz. 49A — włókno cięte, poz. 700 — celuloid w płytach, rurach itp., oraz poz. 714 — róg sztuczny (również bakelit i galalit). Obciążone zostały 12% stawką celną nie wykończone jak i gotowe lekarstwa i specyfiki z wyjątkiem środków do zwalczania malarii.

Rodezja Południowa. Zmieniono cło na wapń i wodorotlenek sodu.

Syria i Liban. Podwyższono generalnie cło w ten sposób, że ustalono na wszelkie stawki specyficzne (cło od wag towaru) mnożnik 1 . 20.

W związku z Kanadyjską Wystawą Narodową w Toronto, w której bierze również udział i Polska, Polsko-Kanadyjska Służba Informacyjna organizuje wycieczkę do Kanady. Odjazd z Gdyni nastąpi w dn. 11 sierpnia, powrót zaś w dn. 13 września, przy czym w programie wycieczki przewidziany jest 1-dniowy pobyt w Londynie, 2-dniowy pobyt w Montrealu, 4-dniowy w Toronto, oraz 4-dniowy pobyt w New Yorku.

Bliższych informacji udziela Polsko-Kanadyjska Służba Informacyjna, Warszawa, Kredytowa 8 m. 4. tel. 651-52.

Firma International Refining Co, Ltd, Old Trinity House, 5 Water Lane, London E. C. 3, pragnie objąć przedstawicielstwo firm chemicznych polskich, zainteresowanych w eksporcie do W. Brytanii.

Informacje o tej firmie można uzyskać w Polsko-Brytyjskiej Izbie Handlowej, Warszawa, Pl. Napoleona 2 (tel. 2.81-51).

Firma belgijska „Le Comptoir de Produits Chimiques" w Brukseli poszukuje przedstawicielstw polskich firm chemicznych, w zakresie różnego rodzaju chemikalii. Bliższe informacje o wymienionej firmie są w posiadaniu Izby Handlowej Polsko - Belgijskiej, Warszawa, Zgoda 11 (tel. 2.66.15).

KRONIKA

Staraniem Sekcji Przemysłu Nieorganicznego Związku Inżynierów Chemików odbyło się w dn. 13 czerwca zebranie dyskusyjne na temat zaopatrzenia kraju w siarkę i jej związki nieorganiczne na tle polskich warunków surowcowych. Zebraniu przewodniczył p. Rektor Zawadzki, a wśród szeregu referatów — jednym z najwięcej interesujących było przemówienie Dr. Cz. Kuźniara z Państwowego Instytutu Geologicznego „Krajowe złoża siarki i surowców zawierających siarkę".

W dyskusji wysunięto — między innymi — postulat ponownego zbadania możliwości eksploatacji krajowych złóż siarki oraz gipsu. Należy brać pod uwagę, że panujące w świecie tendencje autarchiczne utrudniają nasz eksport i zmuszają do coraz silniejszego opierania się na krajowych surowcach. W tym stanie rzeczy — celowość danego procesu wydobywczego lub przetwórczego musi być badana nie tylko co do swej bezpośredniej rentowności, lecz również pod kątem ogólnych interesów gospodarczych kraju, a więc np. pod względem wpływu na polski bilans handlowy.

Związkowi Inżynierów Chemików należy się szczere uznanie za umiejętnie organizowane zebrania dyskusyjne, poświęcane żywotnym zagadnieniom chemicznym i przemysłowym.

Dn. 21 czerwca r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którym wysłuchano sprawozdania z bieżących prac traktatowych, w szczególności w zakresie obrotów towarowych polsko-francuskich i polsko-niemieckich. Zapoznano się ze stanem poczynań w zakresie aktywizacji naszego bilansu handlowego. Wreszcie Zarząd Związku rozstrzygnął konkurs, ogłoszony przez Związek Przemysłu Chemicznego na tablicę, przedstawiającą syntetycznie polski przemysł chemiczny. Wynik konkursu podajemy na oddzielnym miejscu.

Zawiązał się Komitet Uczczenia 30-lecia Pracy Naukowej Prof. Dr. W. Świętosławskiego, przy udziale następujących instytucyj: Polska Akademia Umiejętności, Akademia Nauk Technicznych, Towarzystwo Naukowe Warszawskie, Polskie Towarzystwo Chemiczne, Uniwersytet J. Piłsudskiego, Wydział Chemiczny Politechniki Warszawskiej, Kasa im. Mianowskiego, Chemiczny Instytut Badawczy, Instytut Przeciwgazowy, Związek Przemysłu Chemicznego R. P., Związek Inżynierów Chemików R. P. oraz Związek Chemików Polskich. Na zebraniu organizacyjnym wybrano Prezydium oraz Komitet Organizacyjny, do którego wszedł, m. innymi, przedstawiciel Związku Przem. Chem., p. Inż. Sommer. Sekretariat Komitetu Organizacyjnego mieści się w Chemicznym Instytucie Badawczym, (Warszawa, ul. Łączności 8).

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 41 z dn. 15 czerwca 1938 ukazało się pod poz. 336 rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 czerwca r. b. o tymczasowym wprowadzeniu w życie postanowień protokółu dodatkowego do konwencji handlowej i nawigacyjnej między Polską a Rumunią z dnia 23 czerwca 1930 r.

Rozporządzenie obowiązuje od dn. 15 czerwca 1938 r.

W Dz. Ust. Nr. 41 z dn. 15 czerwca 1938 pod poz. 346 ukazało się oświadczenie rządowe z dn. 14 maja 1938 r. w sprawie złożenia przez szereg państw dokumentów ratyfikacyjnych oraz zgłoszenia przystąpień do konwencji międzynarodowej z dnia 21 czerwca 1920 w sprawie utworzenia w Paryżu Międzynarodowego Instytutu Chłodnictwa.

W Dzienniku Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 25 z dnia 17 czerwca 193 8r. ogłoszone zostały rozporządzenia, wprowadzające zmiany w zakresie taryfowania albuminy i krwi suszonej. Poz. K. T. 125 uzyskała nowe następujące brzmienie:

Albumina:

a) z jaj (przezroczysta, żółta, w płatkach o charakterze krystalicznym) I 1 Pl,

b) z krwi — jasna i brunatna I 1 Pl,

c) z krwi — czarna I 3 Pl.

W poz. K. T. 491 a) klasyfikacji towarów skreślone zostały słowa „w grudkach, bryłach lub sproszkowane".

Jednocześnie utworzone zostały taryfy specjalne na przewozy albuminy czarnej do fabryk dykt:

taryfa specjalna GB — 31 na import albuminy czarnej od stacji Warszawa do wszystkich stacyj P. K. P. z opłatami klasy 14 wagonowej,

taryfa specjalna GB — 31 na import albuminy czarnej drogą lądową do wszystkich stacyj P. K. P. z opłatami klasy 8 wagonowej.

W taryfie WB — 60 na przewozy krwi suszonej zniesiono określenie „w grudkach, bryłach lub sproszkowana" i w p. 4 wprowadzono warunek zużycia towaru „na cele pastewne".

CENY NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAŃ FIRMY EDWARD GRONIOWSKI W WARSZAWIE, Srebrna 16.

	Cena w zł. za 1 kg.
Aceton	3.35
Ałun chromowy	0.68
Ałun krystaliczny	0.48
Antychlor krystaliczny	0.38
Biel cynkowa	0.62
Biel ołowiana	1.30
Boraks krystal.	0.77
Cerezyna biała II gat.	1.80
Cerezyna żółta II gat.	1.60
Chlorek magnezu	0.26
Chlorek baru	0.64
Chlorek cynku 98/100%	1.20
Chlorek wapna	0.41
Chlorek wapnia	0.26
Dwuchromian potasu	1.35
Dwuchromian sodu	1.08
Degras orygin. Stadlera Moelon I	1.30
„ „ „ „ II	1.15
Dekstryna biała	0.60
* Esencja octowa 80%	2.60
Emetyk	5.50
* Formalina 40%	1.60
Fosforan sodowy 3[1] zasadowy	0.75
Fenol krystal.	2.85
Fluorek sodu	1.65
Glukoza nieskażona	0.65
Kaolina	0.14
Kreda zwykła szlamowana	0.08
Kreda ch. cz.	0.48
Kalafonia krajowa	0.75
Kalafonia amerykańska „Hercules" N. jasna	0.95
* Kwas octowy 30% techn.	1.—
Kwas mrówkowy	2.35
Kwas mlekowy 50%	1.25
Kwas mlekowy 80%	2.20
* Kwas fosforowy chem. czysty	2.50
* Kwas fosforowy techniczny	2.15
Kremotartar	2.50
Kwas cytrynowy	4.20
* Kwas solny techn.	0.16
Kwas winowy kryst.	4.40
Litopon 30%	0.73
Minia ołowiana 99/100%	1.10
Minia żelazna	0.50
Nadboran sodowy	3.55
Nadmanganian potasu	3.—
Naftalin	0.70
Nigrozyna wodna	8.—
Nigrozyna tłuszczowa	12.—
Olej rycynowy techniczny	1.80
Olej rycynowy med.	2.30
Olej kostny	4.—
Olej turecki 50%	0.85
Olej turecki 80%	1.50
Oropon (bejca dla skór) niem.	1.65
Bejca dla skór „Peroly" franc.	1.—
Octan sodu	1.05
Ozokeryt czarny	1.70
Ozokeryt bielony	3.80
Parafina w taflach	1.15
Siarka	0.32
Siarczan glinu	0.25
Siarczan żelaza	0.15
Sól szczawikowa	1.60
Sól glauberska kryst.	0.09
Sól gorzka	0.21
Sadze angielskie	1.—
Tłuszcz z wełny ciemny	0.60
„ „ „ jasny	0.85
Woda utleniona 30%	3.50

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy rozumieć je za 1 kg loco skład Warszawa, wraz z opakowaniem; ceny za produkty oznaczone gwiazdką należy rozumieć — bez opakowania.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.